

Beretning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 27. maj 2009

Beretning

om

GDA-mærkning

1. Indledning

Guideline Daily Amount (GDA) er den europæiske industris egen ernæringsmærkningsordning. Den er etableret med henblik på at informere eller vejlede forbrugerne om vigtige næringsstoffer.

2. Udvalgsarbejdet

Møder

Udvalget har behandlet sagen i 3 møder.

Udvalgets øvrige arbejde med GDA-mærkning

Fødevarerudvalget har i forbindelse med udvalgets arbejde med emnet stillet en række skriftlige spørgsmål til fødevarerministeren, som denne har besvaret, modtaget en række henvendelser fra forskellige organisationer og afholdt flere samråd med fødevarerministeren om emnet. Henvendelser, samrådsspørgsmål og spørgsmål/svar på udvalgets alm. del, som har relevans for beretningen, fremgår af bilag 1.

Høring

Udvalget har den 20. maj 2009 afholdt en høring om fødevareremærker – GDA og andre mærker.

3. Politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af V og KF) opfordrer fødevarerministeren til at arbejde imod, at GDA-mærkningen i dens nuværende form bliver en del af den kommende EU-forordning om fødevarerinformation. Flertallet har noteret sig, at fødevarerministeren indtil videre ikke har ønsket at arbejde for et europæisk forbud mod GDA-mærkningen eller arbejde for, at GDA-mærket ikke inkluderes i forordningen. Det mener flertallet er stærkt kritisabelt.

Flertallet ønsker, at regeringen skal arbejde for et hurtigst muligt forbud mod det vildledende GDA-mærke og for, at mærket tages ud af den kommende EU-forordning, og som et absolut minimum sørge for, at portionsstørrelser fastsættes således, at vildledningen af forbrugerne bliver minimal, at referenceværdien for sukker ændres, så den svarer til anbefalingerne for tilsat sukker, og at GDA ikke tillades på børneprodukter.

GDA-mærkning er den europæiske industris egen ernæringsmærkningsordning. Den er etableret med henblik på at informere eller vejlede forbrugerne om vigtige næringsstoffer, f.eks. mængden af energi, sukker, fedt, mættet fedt og natrium i en portion af en given fødevarer. Mærkningen angiver, hvor meget disse værdier udgør i procent af en gennemsnitlig voksen kvindes vejledende daglige indtag.

Flertallet mener, at GDA-mærkningen i den nuværende form er vildledende for forbrugerne og problematisk, fordi den er baseret på en række gennemsnitsbetragtninger. Særlig er mærkningen problematisk, fordi mærket benytter standardportionsstørrelser, hvilket skaber forvirring for forbrugerne. Portionsstørrelser varierer meget mellem produkter inden for samme varegruppe. Eksempelvis er der stor forskel på, hvor meget morgenmadsprodukter med et højt og et lavt sukkerindhold vejer. Det, der ligner den samme portion på tallerkenen, vil ifølge Fødevareinstituttet veje omkring 50 pct. mere, hvis sukkerindholdet er højt. Yderligere sætter industrien ofte portionsstørrelser lavt eller deler et produkt op i mange portioner. F.eks. angives en ½ l sodavand som to portioner, selv om den typisk drikkes af én person. Ligeledes skal man kun spise 1/7 af en pose Kims chips for at have spist sin daglige anbefalede mængde af mættede fedtsyrer. Det betyder, at GDA-værdierne bliver for lave og forbrugerne risikerer at tro, at indholdet af fedt, sukker eller salt er lavere, end det reelt er.

Flertallet mener, at en mærkningsordning skal guide forbrugerne i indkøbssituationen og ikke må være vildledende, for ellers mister den sin værdi. GDA-mærkningen bidrager formentlig mere til forvirring end til afklaring. En mærkningsordning bør være så enkel og klar, at forbrugerne ikke behøver at have lommeregner med i supermarkedet for at kunne gennemskue portionsstørrelser, andel tilsat sukker osv. Mærkningsordninger skal gøre det enkelt for forbrugerne at træffe det sunde valg, og det mener flertallet at GDA-mærkningen ganske enkelt ikke opfylder i sin nuværende form.

Folketingets Fødevareudvalg afholdt den 20. maj 2009 en høring om fødevaremærker – GDA og andre mærker – hvor det stod klart, at det alene er fødevareindustrien, der støtter GDA-mærkningen i dens nuværende form. Hvorimod organisationer som Kræftens Bekæmpelse, Diabetesforeningen og Forbrugerrådet ligeså landbrugsorganisationerne Landbrugsrådet og Mejeriforeningen samt forskere fra DTU er stærkt kritiske over for GDA-mærkningen. Der blev på høringen fremlagt forskellige forslag til anden let gennemskuelig mærkning, herunder amerikanske mærker såsom mærkning af næringstæthed (nutrient density), pyramidemærkning og NuVal-mærkning.

Flertallet vil den på baggrund stærkt opfordre regeringen til at arbejde for indførelse af et europæisk ernæringsmærke, som sikrer, at forbrugerne kan træffe et valg på et sagligt og gennemskueligt grundlag. Et nyt europæisk ernæringsmærke kan hente inspiration fra de tidligere nævnte amerikanske mærker, trafiklysmærket, nøglehulsmærket og Spis mest-mærket, således at forbrugeren bliver understøttet i sin søgen efter ernæringsmæssigt sunde fødevarer.

Det fremgår af Europa-Kommissionens forslag, at fastsættelse af portionsstørrelser først går i gang, når forslaget er vedtaget. For at justere på udformningen af GDA forudsættes det altså at godkende et system, som man ikke med sikkerhed kender konsekvenserne af. Den europæiske industri har haft meget svært ved at nå frem til de nuværende portionsstørrelser, og flertallet mener derfor, at det ikke er sandsynligt, at man vil kunne ændre særlig meget på de portionsstørrelser, industrien allerede har fastsat, og flertallet vil på den baggrund give fødevareministeren et klart mandat at forhandle ud fra.

Et mindretal i udvalget (V og KF) finder det vigtigt, at ministeren kan deltage aktivt i udformningen af EU's kommende forordning for fødevaremærkning. Kun derved kan danske synspunkter og ønsker til en kommende fælleseuropæisk fødevaremærkning blive en del af beslutningen.

V og KF vurderer, at GDA er kommet for at blive, da mærket er udbredt i mange lande. Det vurderes derfor som urealistisk at få opbakning blandt medlemslandene til et forbud. Den bedste måde at sikre forbrugernes interesser på er derfor at arbejde for en regulering af GDA'en, herunder at portionsstørrelser fastsættes på baggrund af klare, velbegrundede regler. Et mandat, der pålægger ministeren at arbejde for et forbud, sætter Danmark uden for indflydelse ikke alene på spørgsmålet om GDA, men også vedrørende andre elementer i mærkningsforordningen, f.eks. at 100 g-mærkningen

gøres obligatorisk og ikke kan erstattes af GDA. Hvis der ikke er vilje til regulering, vil industrien have frit spil.

P.u.v.

JØRN DOHRMANN

udvalgsformand

Bilag, samrådsspørgsmål og spørgsmål/svar på Fødevareudvalgets alm. del, som har relevans for beretningen

Bilagsnr.	Titel
Folketingssamlingen 2007-08, 2. samling	
FLF alm. del – Spørgsmål 30	Spm. om status på GDA-ernæringsmærkningsordning (Guideline Daily Amount) samt status på den nordiske ernæringsmærkningsmodel, til fødevareministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – Spørgsmål 126	Spm. om sikring af, at GDA-mærkningen (Guideline Daily Amount) af fødevarer tager udgangspunkt i de nordiske næringsanbefalinger, til fødevareministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – Spørgsmål 127	Spm. om sikring af, at GDA-mærkningens oplysninger om anbefalet dagligt forbrug reelt bliver vejledende, til fødevareministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – Spørgsmål 128	Spm., om det er rimeligt, at GDA-mærkning på produkter, der er rettet mod børn, angiver det daglige anbefalede sukkerforbrug for en voksen mand, til fødevareministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – Spørgsmål 129	Spm. om forhindring af, at Kommissionens forslag om ernæringsdeklarering af fødevarer fører til, at næringsdeklarationernes opgivelse pr. 100 g erstattes af GDA-mærkningens ofte vildledende portionsstørrelser, til fødevareministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – spørgsmål 299	Spm. om sikring af, at forbrugerne ikke vildledes af GDA-værdier for sukker på produkter med et højt indhold af tilsat sukker, til fødevareministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – sam- rådsspm. P	Samrådsspm. om sikring af, at forbrugerne ikke vildledes af GDA-mærkning på det store antal fødevarer, der i dag er påført GDA (Guideline Daily Amount), til fødevareministeren
FLF alm. del – sam- rådsspm. S	Samrådsspm. om GDA-mærkning af produkter, der primært markedsføres over for børn, til fødevareministeren
FLF alm. del – sam- rådsspm. V	Samrådsspm. om sikring af, at forbrugerne ikke bliver vildledt af industriens frivillige mærkningsordning GDA af danske produkter, til fødevareministeren
Svar på Spørgsmål S 601	Spm., om ministeren vil arbejde for at få sat en stopper for anvendelsen af det misvisende ernæringsmærke GDA i såvel Danmark som EU.
Folketingssamlingen 2008-09	
FLF alm. del – bilag	Henvendelse af 25/11-08 fra Forbrugerrådet, Kræftens

Bilagsnr.	Titel
68	Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Diabetesforeningen om GDA-mærkning
FLF alm. del – bilag 69	Henvendelse af 25/11-08 fra Landbrugsraadet om GDA-mærkning
FLF alm. del – bilag 70	Henvendelse af 25/11-08 fra DI Fødevarer om GDA-mærkning
FLF alm. del – bilag 197	Invitation til pressemøde i Landbrugsraadet den 17/3-09 om GDA, fra Landbrugsraadet
FLF alm. del – bilag 198	Henvendelse af 13/3-09 fra DI Fødevarer om GDA
FLF alm. del – bilag 261	Meddelelse om tilmelding til høring om fødevareremærker
FLF alm. del – bilag 269	Teknologirådets baggrundsmateriale til høring om fødevareremærker – GDA og andre fødevareremærker – den 20. maj 2009
FLF alm. del – bilag 278	Henvendelse af 19/5 fra Landbrugsraadet om Folketingets høring om GDA og andre ernæringsmærker
FLF alm. del – Spørgsmål 94	Spm. om kommentar til henvendelsen af 25/11-08 fra Forbrugerrådet, Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Diabetesforeningen om GDA-mærkning, jf. FLF alm. del – bilag 68, til fødevarerministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – Spørgsmål 95	Spm. om kommentar til henvendelsen af 25/11-08 fra Landbrugsraadet om GDA-mærkning, jf. FLF alm. del – bilag 69, til fødevarerministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – Spørgsmål 96	Spm. om kommentar til henvendelsen af 25/11-08 fra DI Fødevarer om GDA-mærkning, jf. FLF alm. del – bilag 70, til fødevarerministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – Spørgsmål 105	Spm. om at oversende det talepapir, der lå til grund for besvarelsen af FLF alm. del – samrådsspørgsmål P, Q, R, S og T om GDA-mærkning, til fødevarerministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – samrådssp. P	Samrådsspm. om sikring af, at forbrugerne ikke vildledes af GDA-mærkning på det store antal fødevarer, der i dag er påført GDA (Guideline Daily Amount), til fødevarerministeren
FLF alm. del – samrådssp. Q	Samrådsspm. om Fødevareregion Syds anmeldelse af Coca-Cola m.v., til fødevarerministeren
FLF alm. del – samrådssp. R	Samrådsspm. om, hvorvidt 250 ml er en realistisk portionsstørrelse for Coca-Cola, til fødevarerministeren
FLF alm. del – samrådssp. S	Samrådsspm. om GDA-mærkning af produkter, der primært markedsføres over for børn, til fødevarerministeren
FLF alm. del – samrådssp. T	Samrådsspm. om et anvendeligt redskab for forbrugeren at tage udgangspunkt i standardportionsstørrelser, til fødevarerministeren

